

Raad

R/3019
5 december 2022

Notitie aanscherpen werkwijze SER Raadsvergadering 16 december

In de raadsvergadering van 16 december zal worden gesproken over de koers van de SER voor de komende jaren. Dat wordt vervolgens in drie deelonderwerpen nader besproken: brede welvaart als basis, versterking van participatie & representatie, en de werkwijze van de raad. Deze notitie richt zich vooral op het laatste onderdeel, de werkwijze.

Doel van het gesprek over de aanscherping van de werkwijze van de raad:

Wat zijn de gevolgen van het brede welvaart-kader en de versterking van participatie & representatie voor de werkwijze van de raad? We zouden de volgende zaken nader willen verkennen:

- Hoe beïnvloeden deze gevolgen de activiteiten van raadsleden, zowel in aanloop naar als tijdens Raads- en commissievergaderingen?
- Hoe kan de uitvoerbaarheid en doorwerking van datgene wat de SER adviseert beter geborgd worden? Zowel tijdens de adviesperiode (hoe betrekken we publieke en private partners) als nadat het advies is vastgesteld (monitoring implementatie).
- In de Wet op de SER is bepaald dat de SER naast de adviserende functie ook tot taak heeft om *een het algemeen belang dienende werkzaamheid* van het bedrijfsleven te bevorderen, alsmede het belang van het bedrijfsleven en de daartoe behoren personen te behartigen. Wat betekent dit voor de andere (niet-advies) taken van de SER; de wettelijke taak om medezeggenschap te bevorderen, SER activiteiten zoals voortgang op het traject van Leven Lang Ontwikkelen (LLO), de verschillende convenanten, Diversiteit in Bedrijf (DiB), etc.

Kortom we willen creativiteit aanboren over hoedewerkzaamheden van raadsleden en het secretariaat anders georganiseerd kunnen worden.

Waarom:

Het DB wil de raadsvergaderingen benutten als een arena van gedachtewisseling, steeds in relatie tot de grotere opgaven waar we voor staan (de sociaal-economische impact van de grote transitie en de doelstellingen van de SER). Er leeft een breed gedeelde wens om meer variatie in de aanpak en meer discussiemogelijkheid in en met de Raad te organiseren. Dat kan de zichtbaarheid, het draagvlak en de relevantie van het werk en de adviezen (bij politiek én breder) van de SER ten goede komen en de betrokkenheid en zichtbaarheid van de raadsleden vergroten. Eventuele meerstemmigheid wordt zo ook zichtbaar. De raadsvergaderingen kunnen achtereenvolgens meer informerend, meer meningsvormend en meer besluitvormend zijn.

De werkwijze beperkt zich echter niet tot de raadsvergadering. Het meeste werk gebeurt in de commissies. Tegen die achtergrond geven we een kleine opsomming van de breedte waaraan gedacht kan worden als het gaat over een scherpere werkwijze:

- Minder adviezen, wel meer impactvolle en meer diversiteit in het 'soort' producten
- Afstemming met andere adviesraden en planbureaus, geen dingen dubbel doen en bij eigen taakopvatting blijven
- Vergaderen op andere plekken, bijvoorbeeld op locatie
- Plek impact en uitvoerbaarheid in het werk.

Hieronder gaan we na wat de huidige rollen van raadsleden zijn bij de voorbereiding en vaststelling van SER-adviezen, doen we suggesties voor een andere invulling van die rollen en schetsen enkele aandachtspunten. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen Kroonleden en sociale partners (en hun bureaus).

De belangrijkste momenten waarop sociale partners nu acteren in het traject van voorbereiding en vaststelling van adviezen zijn:

- Als klankbord voor commissieleden tijdens de voorbereiding van het advies
- Achterbanraadpleging
- Presentatie en discussie in de raadsvergadering
- Deelname aan aanbiedingsgesprekken met bewindslieden.

De belangrijkste momenten waarop Kroonleden nu acteren in het traject van voorbereiding en vaststelling van adviezen, zijn:

- Voorbereiding van startnotitie voor DB (Kroonlid als commissievoorzitter)
- Vergadermomenten tijdens het voorbereiden van een advies, Kroonledenoverleg en Commissievergaderingen
- Presentatie in de raadsvergadering bij vaststelling
- Woordvoerderschap in media en bij aanbiedingen aan bewindslieden.

Suggesties voor bredere invulling van de rol van sociale partners:

- Raadsleden sluiten op meer momenten aan bij het gesprek over adviezen : bij de start, halverwege, bij de vaststelling en eventueel de doorwerking.
- Raadsleden kunnen zich meer profileren als betrokkene, inhoudelijk expert, achterbanvertegenwoordiger, etc.
- Plaatsen waar raadsleden kunnen deelnemen: commissievergadering, werkbezoek, etc.
- Andere suggesties en ideeën?

Wat brengt dit

Tussentijdse reflectie op een adviestraject biedt raadsleden de kans om meer inhoudelijk bij te dragen op belang, reikwijdte, uitvoerbaarheid en landing van het adviestraject. Dit kan de positie van de SER als gezaghebbend adviseur ten goede komen. Raadsleden kunnen adviseren over specifieke knelpunten, om het werk in de commissies te bevorderen.

Wat vraagt dit

Dit vraagt van raadsleden betrokkenheid en open lijnen, intensievere uitwisseling met de eigen achterban en met commissieleden. En ook commitment en moed van sociale partners: een meer verkennende, zoekende en luisterende opstelling, en soms zelfs de bereidheid om terug te keren op een standpunt.

Suggesties voor bredere invulling van rol Kroonleden:

- Op proces: Als commissievoorzitter kunnen Kroonleden het proces van totstandkoming begeleiden, daarbij ondersteund door het SER-secretariaat. Gaande het traject kunnen procesvaardigheden worden ingezet om draagvlak te zoeken voor aanbevelingen, het monitoren van procesvoortgang, en eventueel bij te sturen. Een vraag hierbij is of unanimititeit nog wel voorop moet staan.
- Op inhoud: Kroonleden zijn inhoudelijke experts. Zij kunnen optreden als expert/woordvoerder in de media of bij aanbieding aan bewindslieden. Tijdens monitoring en doorwerking van een advies kunnen zij opnieuw een belangrijke rol spelen, wanneer dit door de commissie wordt opgepakt.

Wat brengt dit

Soms is een adviestraject lang en stroef. Bovenstaande werkwijze kan het (groeps)proces versoepelen, draagvlak kan worden bevorderd en de voortgang kan waar nodig bijgestuurd. Als expert/woordvoerder kunnen Kroonleden het 'gezicht' van een advies zijn.

Wat vraagt dit

Het verdelen van de rollen van voorzitter/procesbegeleider en expert over betrokken Kroonleden. De rol als procesontwerper en -begeleider, samen met de commissiesecretaris, vraagt tijd. Wellicht kan training op procesvaardigheden zoals de *Mutual Gains Approach* nuttig zijn. Binnen het secretariaat is ondersteuning op procesvaardigheden, dialoog, organisatie van bijeenkomsten, etc. beschikbaar.

Vragen voor het gesprek:

- 1) Welke consequenties hebben de uitgesproken ambities (brede welvaart en werken aan participatie/representatie) voor de werkwijze van de raad?
- 2) Als raadsvergaderingen meer informierend, meer mening vormend en meer besluitvormend worden, wat betekent dit dan voor de werkwijze van de raad?
- 3) Er is een brede wens om minder adviezen uit te brengen, maar wel richtinggevende adviezen op de koers van de sociaaleconomische ontwikkeling van Nederland. Hoe kijkt u in dat licht naar de functies signaleren, agenderen, aanjagen en adviseren van de SER en welke activiteiten horen daarbij?
- 4) Hoe waarborgen we gezamenlijk een open discussie in de raadsvergadering over adviezen tijdens de ontwikkeling ervan? En wat is hier voor nodig?

SEER

Een andere werkwijze voor de toekomst

Raadsvergadering
16 december 2022

Brede welvaart als basis voor de SER

Versterken van participatie & representatie

Meer aandacht voor de uitvoerbaarheid

Hoofdvraag:

Wat betekent dit voor de werkwijze van de raad?

De raadsvergaderingen als een arena van gedachtewisseling, steeds in relatie tot de grotere opgaven waar we voor staan.

Er leeft een brede wens om meer variatie in de aanpak en meer discussiemogelijkheid in en met de Raad te organiseren.

- Welke **consequenties** hebben de uitgesproken ambities (brede welvaart en werken aan participatie/representatie, meer aandacht voor uitvoerbaarheid en opvolging adviezen) voor de werkwijze van de raad?
- Er is een brede wens om minder adviezen uit te brengen, maar wel richtinggevende adviezen op de koers van de sociaaleconomische ontwikkeling van Nederland. Hoe kijkt u in dat licht naar de **functies signaleren, agenderen, aanjagen en adviseren** van de SER en **welke activiteiten** horen daarbij?
- Als raadsvergaderingen **meer informerend, meer meningsvormend en meer besluitvormend worden**, wat betekent dit dan voor de werkwijze van de raad?
- Hoe waarborgen we **gezamenlijk een open discussie in de raadsvergadering** over adviezen tijdens de ontwikkeling ervan? En wat is hier voor nodig?